

Datum : 25 oktober 2005

Vaccineren tegen pneumokokken bewezen effectief bij vier prikken

Jonge kinderen die met de pneumokokkenbacterie in aanraking komen, kunnen daar ernstig ziek van worden. Dat kan uiteenlopen van middenoorontsteking, longontsteking en bloedvergiftiging tot hersenvliesontsteking. Baby's zijn het kwetsbaarst. Vaccineren van zuigelingen biedt een goede bescherming tegen deze risico's. Dat staat dan ook gepland als nieuwe vaccinatie op het consultatiebureau, in het kader van het Rijksvaccinatieprogramma. In de aanloop naar invoering heeft de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de Gezondheidsraad gevraagd de nieuwste inzichten over het benodigde aantal injecties te beoordelen. In 2002 adviseerde de raad vier prikken te geven. Ontstaat bij drie prikken wellicht ook al voldoende bescherming? Dat zou uiteraard goedkoper zijn, en minder belastend. De raad concludeert echter dat voor de bescherming na drie prikken onvoldoende wetenschappelijk bewijs bestaat. Verder blijkt dat een nieuwe raming van de kosten en baten van het bewezen effectieve vierprikken-schema een veel gunstiger beeld oplevert dan in 2002.

Wat is bekend over de effectiviteit van vaccineren tegen pneumokokken met drie injecties, op de leeftijd van 2, 4 en 11 maanden? Het onderzoek laat op dit moment alleen zien hoeveel antistoffen worden opgebouwd in het bloed van gevaccineerde zuigelingen. Wereldwijd zijn er echter nauwelijks gegevens over het optreden van ziekte in de bevolking na gebruik van een drieprikken-schema. De daadwerkelijke bescherming is dus niet aangetoond. Voor een schema met vier prikken is dat wetenschappelijke bewijs er wel. Daaruit blijkt dat afdoende bescherming optreedt bij vaccinatie op de leeftijd van 2, 3, 4 en 11 maanden.

Onderzoek naar de daling van het aantal ziektegevallen na gebruik van drie prikken is overigens lastig uit te voeren, nu er al een bewezen effectief schema van vier prikken is. De Gezondheidsraad doet een aantal specifieke aanbevelingen voor dergelijk onderzoek. Want hoe minder injecties nodig zijn om beschermd te zijn, hoe beter het uiteraard is. Op dit moment is er wetenschappelijk gezien echter onvoldoende basis om te volstaan met drie prikken.

Sinds de advisering uit 2002 zijn nieuwe gegevens bekend geworden over de kosten en baten van pneumokokkenvaccinatie met vier injecties. Die laten een

aanmerkelijk gunstiger verhouding zien. Niet alleen blijken gevaccineerde kinderen effectief beschermd te worden tegen ziekte, inmiddels is ook bekend dat zij de pneumokokkenbacterie dan minder vaak bij zich blijven dragen. Dat betekent: minder besmettingen en ziekte bij mensen die niet zijn ingeënt, zoals oudere kinderen in de omgeving van de gevaccineerde baby, of ouderen, een andere kwetsbare groep. En dat leidt weer tot minder kosten in de bevolking als geheel. Wordt dat afgezet tegen de kosten van vaccinatie van zuigelingen, dan levert dat dus een gunstiger verhouding op dan in eerdere berekeningen.

Het advies is opgesteld door een commissie bestaande uit:

• prof. dr EJ Ruitenbergh, hoogleraar immunologie; Universiteit Utrecht; hoogleraar internationale volksgezondheid; Vrije Universiteit, Amsterdam, *voorzitter* • drs DJA Bolscher, jeugdarts; Stichting Provinciale Entadministratie Gelderland, Arnhem; Stichting Provinciale Entadministratie Overijssel-Flevoland, Ommen • prof. dr W van Eden, arts-microbioloog / hoogleraar veterinaire immunologie; Universiteit Utrecht • prof. dr R de Groot, hoogleraar kindergeneeskunde; Universiteit Nijmegen • prof. dr J Huisman, emeritus hoogleraar infectieziektenbestrijding, Rotterdam • dr TGWM Paulussen, senior-onderzoeker gezondheidsbevordering; TNO PG, Leiden • dr F Pijpers, hoofd Jeugdgezondheidszorg; GGD Amsterdam • dr MJ Postma, gezondheidseconoom; Rijksuniversiteit Groningen • prof. dr JJ Roord, hoogleraar kindergeneeskunde; Vrije Universiteit, Amsterdam • prof. dr JL Severens, hoogleraar *medical technology assessment*; Universiteit Maastricht • prof. dr BHCh Stricker, hoogleraar farmaco-epidemiologie; Erasmus Universiteit Rotterdam • dr HP Verbrugge, jeugdarts; Santpoort • prof. dr SP Verloove-Vanhorick, hoogleraar preventieve en curatieve gezondheidszorg voor kinderen; Universiteit Leiden; TNO PG, Leiden • dr M Verweij, ethicus; Ethiek Instituut, Universiteit Utrecht • dr HL Zaaijer, arts-microbioloog; Academisch Medisch Centrum, Amsterdam • A Ambler-Huiskes, Inspectie voor de Gezondheidszorg, Den Haag, *adviseur* • ir G van 't Bosch, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Den Haag, *adviseur* • dr K Groeneveld, medisch immunoloog; Gezondheidsraad, Den Haag, *adviseur* • dr HE de Melker, epidemioloog, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven, *adviseur* • drs ACG Voordouw, College ter Beoordeling van Geneesmiddelen, Den Haag, *adviseur* • dr H Houweling, arts-epidemioloog; Gezondheidsraad, Den Haag, *secretaris*

De publicatie 'Vaccinatie van zuigelingen tegen pneumokokken', nr 2005/13, is te downloaden vanaf www.gr.nl en in een papieren versie op te vragen bij het Secretariaat van de Gezondheidsraad, fax (070) 340 75 23, e-mail: order@gr.nl. Nadere inhoudelijke inlichtingen verstrekt dr H Houweling, tel. (070) 340 6625, e-mail hans.houweling@gr.nl.